

Povlsker Sogn $13\frac{1}{2}$ Gang Ydelsen, 6. Vornedgaard i Ibsker Sogn $13\frac{1}{6}$ Gang Ydelsen og 63. Selvejergaard i Povlsker Sogn $11\frac{2}{5}$ Gange Ydelsen efter Kapitelstakst 1902. Af samtlige 85 Gaarde har jeg her nævnet de 9, som have indkøbt Landgilde i de senere Aar og betalt dyrest, og det viser sig her, at der kun er en, der er kommen op til ca. 20 Gange Ydelsen. I Henhold til nærværende Lovforslag vil Ydelsen for de 7—800 Bøndergaarde paa Bornholm og Parceller, der ere udskiftede deraf, faa deres Landgilde til Staten afløst i $55\frac{1}{2}$ Aar, og Afløsningssummen vil blive saa meget som $18\frac{3}{4}$ Gange Ydelsen. Naar man da oprindelig har tænkt sig Muligheden af ogsaa at refundere disse Gaardejere, der selv havde indkøbt Ydelsen, noget, er det en Selvfølge, at man ikke tænkte sig, at de skulde have noget refunderet, naar de have givet mindre, end Lovforslaget her byder de andre Gaarde i Afløsningssum, altsaa $18\frac{3}{4}$ Gange Ydelsen; navnlig, naar Pengene skulde tages fra disse. Da der nu kun findes en eneste Gaard, som har givet ca. 20 Gange Ydelsen, kunde det, hvis man fandt, at det var noget at refundere, blive i alt 118 Kr. 50 Øre at godtgøre til Ejeren af nævnte Gaard. Men man har selvfølgelig ikke villet indlade sig paa at lovgive for det enkelte Tilfælde. Man kan imidlertid sige, at der her er ført Bevis for, at der ikke sker dem, der selv have afløst deres Ydelse, nogen som helst Uret.

Dersom man nu ser paa Bilag 3, Side 34—37, finder man der en Fortegnelse over Vornedgaarde, som efter Jordebogen 1696 svarede „Proprietærskyld“ til private, og som altsaa vare at ligne ved en Slags Arvefæstegaarde. Man kan saaledes se, at der var 7 Gaarde under en større Gaard, der hedder Wallensgaard, 6 Gaarde hørte under en af vore større Gaarde, der hedder Wellingsgaard, og saa fremdeles. Men nu er der kun til Rest 3 eller 4 saadanne Gaarde, som altsaa ikke kunne komme ind under denne Lov, fordi de kun have svaret Ydelsen til private. Jeg skal her nævne den første og syvende Vornedgaard i Bodilsker Sogn, den syvende Vornedgaard i Aaker Sogn og ogsaa til Dels den første Vornedgaard i Aaker Sogn, der er sammenlagt med en anden. Der bliver saa 20 Gaarde til Rest, som svare Ydelse til private, som oprindelig vare svarede til Staten, og deres aarlige Ydelse andrager tilsammen ca. 2,200 Kr. Til disse er det, at der i Ændringsforslaget under Nr. 3 foreslaas, at der i

20 Aar skal ydes $\frac{7}{25}$ til Hjælp til Renter og Afdrag, og hvis en Afløsning paa frivillig Maade kommer i Stand inden 20 Aars Forløb, at Amtsrepartitionsfonden da fremdeles skal tilskyde $\frac{7}{25}$ eller 28 pCt. til Hjælp til Renter og Afdrag, dog ikke mere, end de oprindelig havde faaet i Tilskud efter det første Stykke i den ny § 4.

Saa er der Ændringsforslaget under Nr. 6 til § 7 om Lettelse af Jordebogsafgiften for de tidligere slesvigske Distrikter. I Henhold til Loven af 29. Marts 1867 have disse Gaardes Ejere Ret til Afløsning med det tyvedobbelte, men de skulde selv skaffe Pengene. Nu har det jo vist sig, at der ikke har fundet nogen Afløsning Sted, og det foreslaas da her, at man giver dem den Lettelse, at Staten paa en Maade overtager Afløsningen ved at laane dem Pengene til $3\frac{1}{2}$ pCt. Rente og $\frac{1}{2}$ pCt. Afdrag, saaledes at Afdragstiden derved bliver omkring 60 Aar. Til den Tid er hele Ydelsen afløst, og Yderne spare ved Forslaget 4,200 Kr. aarlig eller 20 pCt., idet deres Ydelse nedsættes fra 21,000 Kr. til 16,800 Kr. aarlig. Og hvis man regner den halve Procent med til Afdrag paa Gælden, bliver det 10 pCt. mere eller i alt 30 pCt., som disse Ydere faa i Lettelse, hvilket jo er en stor Fordel for dem, der sikkert have været uheldigt stillede, og som vi jo af nationale Grunde alle have Sympati for. Staten kan jo sagtens foretage dette Skridt; den laaner sine Penge til $3\frac{1}{4}$ pCt., og saa kan den nok laane dem ud til $3\frac{1}{2}$ pCt. Men for øvrigt bliver dette kun en Slags Omskrivning, idet Staten jo ikke behøver at laane fra sig selv til sig selv, den kan blot tage det som en Omskrivning, saa det kommer til at gaa meget let.

Der har endvidere været tilsendt Udvalget ikke faa Andragender, og jeg skal nævne et Par af disse. Der er saaledes Andragendet under Nr. 8, der er indkommet fra de samvirkende Husmandsforeninger paa Bornholm, et Andragende, som gaar ud paa, at Oprindelsen til Arvefæsteafgiften paa Bornholm af disse gamle Udmarksjorder, navnlig de saakaldte „tillagte“ Lynglodder, maatte blive nærmere undersøgt, idet man mener, at adskillige af disse komme til at svare Afgiften paa en saadan Maade, at den bliver betydelig højere, end man egentlig mente, at den skulde blive, ligesom der ogsaa gøres gældende, at Afgiften den Gang, i Begyndelsen af Halvtredserne, for Havrens Ved-